

การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

การสร้างความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยต้องดำเนินงานในหลากหลายมิติ ทั้งด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคมและสภาพแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและการสร้างความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ จึงมีการดำเนินงานโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากหลากหลายภาคส่วน ดังนั้นแผนงานบูรณาการการทำงานด้านผู้สูงอายุและการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย จึงเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานต่างๆอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างสังคมสูงวัยที่มีคุณภาพ

สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติรองรับสังคมสูงวัย ปี ๒๕๖๖

ได้พิจารณารายงาน เรื่องการบริหารจัดการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ^{*}

รับทราบว่า รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุและการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยโดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติ กำหนดให้มีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๕ โดยระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๒ ชื่อแผนงานบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ และระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕ ชื่อแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ที่ดำเนินการด้านผู้สูงอายุและการรองรับสังคมสูงวัย เชื่อมโยงบูรณาการการทำงานภายใต้เป้าหมายร่วมกัน โดยอาศัยความชำนาญและความเชี่ยวชาญ ร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จ จัดความซับซ้อนของงาน ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย และเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง โดยผลสัมฤทธิ์ของแผนงานบูรณาการฯ ในระยะ ๖ ปีที่ผ่านมาคือ ประชากรก่อนวัยสูงอายุ (อายุ ๕๐-๕๙ ปี) มีความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัย และผู้สูงอายุ (อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป) มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

รับทราบว่า การบริหารแผนงานบูรณาการฯ ดำเนินงานโดย คณะกรรมการพิจารณาการจัดทำงบประมาณ ในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานกรรมการ และ

^{*} เอกสารหลัก ๑

1 กรมกิจการผู้สูงอายุเป็นกรรมการและเลขานุการร่วม ร่วมกับ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการ
2 เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ กรมกิจการผู้สูงอายุในฐานะ
3 เจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนแผนงานฯ ได้กำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนงาน โดยมอบหมายให้หน่วยงานที่เข้า
4 ร่วมแผนบูรณาการฯ ที่มีพันธกิจสอดคล้องกับแนวทาง เป็นเจ้าภาพเพื่อทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกโครงการที่ได้รับ
5 การจัดสรรงบประมาณ ประสานงานและติดตามผลการดำเนินงานเพื่อรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานและ
6 การใช้จ่ายงบประมาณของโครงการต่างๆ ภายใต้แนวทางนั้นๆ

7
8 *รับทราบว่า* หน่วยงานที่เข้าร่วมในแผนงานบูรณาการฯ ในระยะ ๖ ปีที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลง
9 ในแต่ละปีงบประมาณ และในบางปีงบประมาณยังขาดหน่วยงานหลักในการร่วมเสนอโครงการเนื่องจากการเข้า
10 ร่วมแผนงานบูรณาการฯ ของหน่วยงานต่างๆ เป็นไปโดยความสมัครใจ

11
12 *ตระหนักว่า* จากการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของแผนงานบูรณาการฯ ในระหว่างปีงบประมาณ
13 พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๕ โดยประเมินจากตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานไว้ ๒ มิติที่สำคัญ คือ ๑. ประชากรก่อน
14 วัยสูงอายุ (อายุ ๒๕-๕๙ ปี) มีความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัย และ ๒. ผู้สูงอายุ (อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป) มีความมั่นคงทาง
15 เศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม พบว่า การดำเนินงานยังไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนงาน
16 ทั้งในด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรอายุ ๒๕-๕๙ ปี ก็พบว่ามีสัดส่วนน้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ในขณะที่
17 ด้านคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุพบว่า สัดส่วนของผู้สูงอายุที่มีงานทำมีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้น แต่เมื่อพิจารณาถึงความมั่นคง
18 ทางเศรษฐกิจโดยวัดจากการมีเงินออม และความเพียงพอของรายได้พบว่า มีสัดส่วนลดลง ในด้านสังคมและ
19 สภาพแวดล้อม พบว่าผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น แต่ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ปลอดภัย
20 และเหมาะสมมีสัดส่วนต่ำกว่าค่าเป้าหมาย และในด้านสุขภาพพบว่า สัดส่วนผู้สูงอายุที่สามารถทำกิจวัตรประจำวัน
21 ได้ด้วยตนเองต่ำกว่าค่าเป้าหมาย ดังนั้นผลการดำเนินงานในภาพรวมของแผนงานบูรณาการฯ ยังไม่บรรลุผล
22 สัมฤทธิ์ของแผนงานบูรณาการฯ และการดำเนินงานของโครงการต่างๆ ภายใต้แผนงานบูรณาการฯ ยังขาด
23 การบูรณาการทั้งในมิติเป้าหมาย มิติกระบวนการทำงาน และมิติพื้นที่ เกิดเป็นการ “รวมกันทำงาน” มากกว่า
24 “ร่วมกันทำงาน”

25
26 *ชื่นชมว่า* กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานงบประมาณ
27 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เจ้าภาพ
28 แนวทางต่างๆ และหน่วยงานที่ร่วมแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยทุกหน่วยงาน มี
29 เจตจำนงที่จะร่วมกันขับเคลื่อนงานด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยในทุกมิติ และมีการพัฒนา

กระบวนการดำเนินงานและกลไกต่างๆอย่างต่อเนื่อง เพื่อการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯให้เกิดผลสัมฤทธิ์
ตามเป้าหมาย

หวังใยว่า หน่วยงานที่เข้าร่วมในแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย เป็นไปโดย
ความสมัครใจ ทำให้หลายหน่วยงานที่มีพันธกิจที่เกี่ยวข้องไม่ได้เข้าร่วม นำไปสู่การขาดความสมบูรณ์ของกิจกรรม
หรือโครงการที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย
นอกจากนี้โครงสร้างการบริหารจัดการส่วนใหญ่ยังคงดำเนินงานโดยหน่วยงานส่วนกลาง ขาดกลไกในการ
ขับเคลื่อนงานในระดับพื้นที่ อีกทั้งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรของแผนงานบูรณาการฯในช่วง ๖ ปีที่ผ่านมา
พบว่า มีแนวโน้มลดลง และยังพบว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับ
สังคมสูงวัย ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยที่สุดจากจำนวนแผนงานบูรณาการที่มีทั้งหมด ๑๑ แผนงาน อีกทั้ง
แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย มีการจัดสรรงบประมาณให้แต่ละแนวทางในสัดส่วนที่
แตกต่างกันค่อนข้างมากในแต่ละปีและไม่พบแบบแผนที่ชัดเจน

จึงมีมติดังนี้

๑. ขอให้กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ กำหนดประเด็นที่จะให้การสนับสนุนงบประมาณภายใต้แผนงานบูรณาการเตรียมความ
พร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยในแต่ละปีพร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายของแผนงานบูรณาการฯที่ชัดเจน โดยพิจารณา
ประเด็นที่จะสนับสนุนงบประมาณจากข้อเสนอของ คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ คณะกรรมการขับเคลื่อน
แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุระยะที่ ๓ มติสมัชชาผู้สูงอายุ และแผนงานระดับภาคและระดับจังหวัด เป็นต้น

๑.๒ แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย
โดย กรมกิจการผู้สูงอายุเป็นประธานคณะทำงาน และหน่วยงานหลักที่มีพันธกิจสอดคล้องกับประเด็นในการ
สนับสนุนงบประมาณในปีนั้นๆเป็นคณะทำงาน โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะทำงานที่ชัดเจน เช่น กำหนด
แนวทางในการดำเนินงานพร้อมทั้งเป้าหมายของแนวทางต่างๆ กำหนดเกณฑ์และจัดสรรงบประมาณในแต่ละ
แนวทาง กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกโครงการที่ชัดเจน (เกณฑ์การคัดเลือกโครงการจะต้องกำหนดให้เป้าหมาย
โครงการที่ได้รับอนุมัติงบประมาณต้องสอดคล้องหรือตอบสนองผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายแนวทางภายใต้แผนงานบูรณา
การฯและแสดงให้เห็นถึงรูปแบบหรือแนวทางในการบูรณาการของโครงการ) และติดตามผลการดำเนินงานทั้งใน
ระหว่างดำเนินงานและเมื่อสิ้นสุดแผนงานบูรณาการฯ ตลอดจนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงาน
ให้มีประสิทธิภาพ

๑.๓ แต่งตั้งเจ้าภาพแนวทาง และมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน คือทำหน้าที่ในการคัดเลือก
โครงการตามเกณฑ์ที่กำหนด ประสานงานและติดตามผลการดำเนินงานของโครงการต่างๆภายใต้แนวทาง

1 รายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณของโครงการต่างๆ ภายใต้แนวทางนั้นๆ ให้แก่
2 คณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

3 ๑.๔ ประชาสัมพันธ์และส่งแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยที่ผ่านการ
4 อนุมัติงบประมาณแล้วไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการ
5 ขับเคลื่อนงานและประชาสัมพันธ์ให้กับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่

6 ๒. ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อน
7 แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยระดับจังหวัดและเมืองพัทยา (หรืออาจใช้
8 คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ หรือ กบจ. หรือ คณะกรรมการอื่นๆที่มีอำนาจหน้าที่ใกล้เคียงกัน)
9 เพื่อเป็นกลไกเชื่อมประสาน สนับสนุน และประชาสัมพันธ์ การขับเคลื่อนงานของแผนงานบูรณาการเตรียมความ
10 พร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยจากส่วนกลางสู่การบูรณาการการทำงานในระดับพื้นที่ พร้อมทั้งติดตามการดำเนินงาน
11 ของโครงการต่างๆในระดับพื้นที่และ เสนอแนวทางการปรับปรุงแผนงานบูรณาการฯและประเด็นที่ควรดำเนินงาน
12 ไปยัง กรมกิจการผู้สูงอายุ ผ่านกลไกต่างๆ เช่น สมัชชาผู้สูงอายุแห่งชาติ เป็นต้น

13 ๓. ขอให้สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย เครือข่ายสมัชชาผู้สูงอายุ หน่วยงานและภาคีเครือข่ายที่
14 เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

15 ๓.๑ สนับสนุนและติดตามการดำเนินงานของโครงการและกิจกรรมภายใต้แผนงานบูรณาการ
16 เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยผ่านกลไกต่างๆ เช่น การเข้าร่วมเป็นคณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณา
17 การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยระดับจังหวัดและเมืองพัทยา เป็นต้น

18 ๓.๒ เสนอประเด็นในการดำเนินงานแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูง
19 วัยในแต่ละปีงบประมาณที่มีความสอดคล้องกับบริบทปัญหาและความต้องการของประชากรในพื้นที่ ผ่านกลไก
20 ต่างๆ เช่น สมัชชาผู้สูงอายุแห่งชาติ เป็นต้น